

Viite: Lausuntopyyntö: "Tekijänoikeuspolitiikka 2012"

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:n lausunto

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:llä on jäseninä n. 700 ammattimaisesti toimivaa kevyen musiikin säveltäjää, sanoittajaa ja sovittajaa. Yhdistyksemme on Teoston jäsen. Valvomme ja edistämme suomalaisten säveltäjien, sanoittajien sekä sovittajien taloudellisia ja ammatillisia etuja, yhteiskunnallista arvostusta sekä yhteisöllisyyttä.

Elvis ry kiittää mahdollisuudesta lausua, ja jättää otsikkoasiassa seuraavan lausunnon:

Yleistä:

Tekijänoikeuspolitiikan päätavoitteena pitää olla luovaan työhön kannustaminen. Tekijänoikeusjärjestelmän on tuettava kotimaisen kulttuurin säilymistä ja kehittymistä. Tekijänoikeuslain on turvattava yhtäläiset oikeudet kaikille tekijöille.

Luovan talouden muodostumisen pohjana on tekijöiden turvattu asema. Se vaatii luovan työn tekijöiden oikeuksien ensisijaista huomioimista tekijänoikeuspolitiikassa.

Tekijän arjessa tekijänoikeuksista sopiminen on jatkuva. Luovilla aloilla on paljon kollektiivista sopimistoimintaa, mutta suurin osa sopimisesta tapahtuu edelleen yksilötasolla. On olemassa paljon tekijöitä, joiden neuvotteluasema on selkeästi heikompi suhteessa toiseen neuvotteluosapuoleen.

Tavoitteena pitää olla on yhteiskunnallinen asennemuutos luovan työn tekijän arvostamisessa ja tämän työn arvottamisessa.

Esitämme, että tekijänoikeuspolitiikan keskiöön on nostettava hallitusohjelmakirjaus:

Tekijänoikeuslailla säädetään nykyistä tarkemmin tekijänoikeuksien siirtämisen edellytyksenä olevista kohtuullisista ehdoista ja kohtuullisesta korvauksesta.

Tavoitteen saavuttamiseksi tekijänoikeuslaissa on vahvistettava luovan alan tekijän neuvotteluasemaa seuraavin toimenpitein:

1. Kirjalliset sopimukset

Sopimuskäytäntöjen selkeyttämiseksi ja oikeusturvan varmistamiseksi tekijänoikeuslakiin on kirjattava luovutuksensaajan velvollisuus osoittaa luovutuksen laajuus kirjallisella sopimuksella.

2. Luovutettujen oikeuksien käyttövelvollisuus

Tekijänoikeuslakiin on kirjattava luovutuksensaajan velvollisuus käyttää sopimuksella saamiaan oikeuksia kohtuullisessa ajassa. Ellei oikeuksia käytetä, siirtyvät ne takaisin tekijälle.

3. Tekijänoikeuslaissa on säädettävä tekijän oikeudesta kohtuulliseen korvaukseen

Tekijänoikeuslain 29 §:ään sisältyvä viittaus oikeustoimilakiin ei ole riittävästi pystynyt takaamaan kohtuullisia sopimuksia. Tästä syystä tekijänoikeuslain 3. lukuun on otettava säädökset tekijälle maksettavasta kohtuullisesta korvauksesta.

Lakiin on kirjattava osapuolten velvollisuus sopia tekijälle maksettavasta kohtuullisesta korvauksesta, kun tekijänoikeuksia luovutetaan sopimuksella.

Tekijänoikeuslaissa on säädettävä järjestelmästä, jossa alalle luodaan tekijänoikeuksien luovutuksen laajuuteen suhteutettu kohtuullinen korvaustaso. Sääntelyssä on otettava huomioon alan työehtosopimustoiminta ja muut kollektiivisopimukset: korvaus on kohtuullinen, jos se perustuu alan työehtosopimukseen.

Sääntelyllä on parannettava nimenomaan tekijöiden asemaa, ja turvattava heille kohtuullinen toimeentulo työnsä tulosten hyödyntämisestä myös aloilla, joilla ei ole työehtosopimustoimintaa tai muita kollektiivisopimuksia.

Hallitusohjelmaan kirjattu työ--, sosiaaliturva-- ja verolainsäädännön uudistustarve on selvitettävä ja uudistukseen ryhdyttävä.

Piratismista:

Näemme, että tekijänoikeudella suojatun aineiston luvaton jakelua ja käyttöä pitää kitkeä oikeudenmukaisin keinoin. Laittomien musiikkiverkkopalveluiden tilalle kuluttajille tulisi tarjota entistä enemmän laillisia ja käyttäjäystävällisiä verkkopalveluja, joista tekijät saavat tekijänoikeuskorvauksia.

Lisäksi huomioitavaa:

Tekijänoikeuslain 28 § on säilytettävä. Säännös selkeyttää osapuolten oikeuksia ja kannustaa tekemään tarkempia sopimuksia. Teoksen muuttaminen rajoittaa tekijän yksinoikeuksia, joten siitä on sovittava selkeästi ja erikseen. Edelleen luovuttamisesta on aina sovittava selkeästi ja erikseen. Tekijän on tiedettävä, kuka on hänen sopimuskumppaninsa, ja miten teosta hyödynnetään.

Tekijänoikeuslain ei tule sisältää tekijän vahingoksi toimivia luovutusolettamasäännöksiä (esim. 39 §).

Kansallisten tekijänoikeusjärjestöjen asema on turvattava. Ne ovat hyvä esimerkki toimivasta kollektiivisesta sopimisesta. Tekijänoikeusjärjestöjen toiminta takaa korvauksen tekijöille ja esittäville taitelijoille, ja ne palvelevat oikeuksia hyödyntäviä tahoja.

Helsingissä 31.8.2012

Kunnioitavasti,
Aku Toivonen
Toiminnanjohtaja (1.9.2012 alkaen)
Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry
Runeberginkatu 15 A
00100 Helsinki